

# ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 331 (075.8)

<https://doi.org/10.24959/sphhcj.19.166>

Ю. С. БРАТИШКО, О. В. ПОСИЛКІНА

Національний фармацевтичний університет

## ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЛЯ ПОТРЕБ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

**Мета:** вивчення досвіду закладів вищої освіти з підготовки менеджерів із соціальної відповідальності й обґрунтування науково-методичних підходів до підготовки менеджерів із соціальної відповідальності згідно з вимогами міжнародних стандартів для потреб фармацевтичної галузі.

**Матеріали та методи:** аналіз, синтез, емпіричні методи, узагальнення, метод контрольного опитування, метод спостереження.

**Результати.** У статті доведено зростаючу зацікавленість українських роботодавців, зокрема і фармацевтичних компаній, до залучення високопрофесійних кадрів у сфері соціальної відповідальності. Визначено, що сучасні роботодавці під час відбору персоналу на вакантні посади менеджерів із соціальної відповідальності приділяють велику увагу не тільки професійним, але й особистим компетентностям таких фахівців. Авторами сформований узагальнений перелік професійних та особистих компетентностей менеджерів із соціальної відповідальності, якими мають володіти кандидати для успішного працевлаштування у фармацевтичних компаніях (ФК). Визначені проблеми у підготовці менеджерів із соціальної відповідальності в Україні. Установлено, що, незважаючи на те, що в Державному класифікаторі професій України (ДК 003 : 2010 із змінами від 15.02.2019 р.) введена посада 1496 – менеджера (управителя) із соціальної та корпоративної відповідальності, жоден із закладів вищої освіти (ЗВО) України наразі таких фахівців не готує. Зважаючи на соціальну спрямованість фармацевтичної галузі й особливу актуальність проблеми соціально відповідальної діяльності ФК, авторами запропоновано проект освітньо-професійної програми (ОПП) «Управління соціальною відповідальністю» для підготовки менеджерів із соціальної відповідальності у НФаУ.

**Висновки.** Сьогодні в усьому світі менеджер із соціальної відповідальності є одним із найбільш затребуваних компаніями та високооплачуваних фахівців. Поряд з цим роботодавці висувають широкий спектр вимог до їх професійних та особистих компетентностей. Узагальнений авторами (на підставі проведених маркетингових досліджень ринку праці) перелік професійних та особистих компетентностей менеджерів із соціальної відповідальності допоможе ЗВО України (зокрема фармацевтичного (медичного) профілю) якісно їх готувати з урахуванням ринкових потреб, а майбутнім фахівцям – спрямувати зусилля на набуття відповідних компетентностей і виховування в собі необхідних особистих якостей, які сприятимуть їх успішному працевлаштуванню.

**Ключові слова:** соціальна відповідальність; менеджер із соціальної відповідальності; професійні компетентності; особисті компетентності; ринок праці; освітньо-професійна програма.

Yu. S. BRATISHKO, O. V. POSILKINA

National University of Pharmacy

### THE STUDY OF THE STATE OF TRAINING THE SOCIAL RESPONSIBILITY MANAGERS FOR THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY

**Aim.** To study the experience of higher educational institutions in training managers in social responsibility and substantiate scientific and methodological approaches to training managers in social responsibility according to the requirements of the international standards for the pharmaceutical industry.

**Materials and methods.** The methods of analysis, synthesis, empirical methods, generalization, test method, observation method were used.

**Results.** The article proves the growing interest of the Ukrainian employers, including pharmaceutical companies, in attracting the highly professional personnel in the field of social responsibility. It has been determined that modern employers pay great attention not only to professional, but also to personal competences of

these specialists when selecting the staff for vacant positions of social responsibility managers. The authors have formed the overall list of professional and personal competencies of social responsibility managers, which candidates must possess for successful employment in pharmaceutical companies (PC). Problems in training managers in social responsibility in Ukraine have been identified. It has been found that in spite of the fact that in the National Occupational Classification of Ukraine (DC 003: 2010 as amended on 15.02.2019) there is the position 1496 of the manager (managing director) in social and corporate responsibility, currently, no higher educational institutions (HEI) of Ukraine train these experts. Taking into account the social orientation of the pharmaceutical industry and the special relevance of the problem of socially responsible activity of PC the authors have proposed the draft of the educational and professional program "Management of social responsibility" for training managers in social responsibility in the NUPH.

**Conclusions.** Today, social responsibility manager is one of the most demanded by companies and highly paid specialists worldwide. In addition, employers impose a wide range of requirements on their professional and personal competencies. The list of professional and personal competencies of social responsibility managers (in particular pharmaceutical and medical) will help the higher education institutions of Ukraine to prepare them qualitatively taking into account the market needs, and for future specialists – to direct efforts to acquire the relevant competences and educate the necessary personal qualities, which will contribute to their successful employment, in themselves.

**Key words:** social responsibility, social responsibility manager, professional competences, personal competences, labor market, educational and professional program.

Ю. С. БРАТИШКО, О. В. ПОСЫЛКИНА

*Национальный фармацевтический университет*

### **ИССЛЕДОВАНИЕ СОСТОЯНИЯ ПОДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРОВ ПО СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ДЛЯ НУЖД ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ**

**Цель:** изучение опыта высших учебных заведений по подготовке менеджеров по социальной ответственности и обоснование научно-методических подходов к подготовке менеджеров по социальной ответственности в соответствии с требованиями международных стандартов для фармацевтической отрасли.

**Материалы и методы:** анализ, синтез, эмпирические методы, обобщение, метод контрольного опроса, метод наблюдения.

**Результаты.** В статье доказано растущую заинтересованность украинских работодателей, в том числе фармацевтических компаний, к привлечению высокопрофессиональных кадров в сфере социальной ответственности. Определено, что современные работодатели при отборе персонала на вакантные должности менеджеров по социальной ответственности уделяют большое внимание не только профессиональным, но и личным компетентностям указанных специалистов. Авторами сформирован обобщенный перечень профессиональных и личных компетентностей менеджеров по социальной ответственности, которыми должны обладать кандидаты для успешного трудоустройства в фармацевтических компаниях (ФК). Определены проблемы в подготовке менеджеров по социальной ответственности в Украине. Установлено, несмотря на то, что в Государственном классификаторе профессий Украины (ДК 003 : 2010 с изменениями от 15.02.2019 г.) введена должность 1496 – менеджера (управляющего) по социальной и корпоративной ответственности, ни один из высших учебных заведений (ВУЗ) Украины в настоящее время таких специалистов не готовит. Учитывая социальную направленность фармацевтической отрасли и особую актуальность проблемы социально ответственной деятельности ФК, авторами предложен проект образовательно-профессиональной программы (ОПП) «Управление социальной ответственностью» для подготовки менеджеров по социальной ответственности в НФаУ.

**Выводы.** Сегодня во всем мире менеджер по социальной ответственности является одним из самых востребованных компаниями и высокооплачиваемых специалистов. Наряду с этим работодатели выдвигают широкий спектр требований к их профессиональным и личным компетентностям. Обобщенный авторами (на основании проведенных маркетинговых исследований рынка труда) перечень профессиональных и личных компетентностей менеджеров по социальной ответственности поможет вузам Украины (в частности фармацевтического (медицинского) профиля) качественно их готовить с учетом рыночных потребностей, а будущим специалистам – направить усилия на приобретение соответствующих компетенций и воспитание в себе необходимых личных качеств, которые будут способствовать их успешному трудоустройству.

**Ключевые слова:** социальная ответственность; менеджер по социальной ответственности; профессиональные компетентности; личные компетентности; рынок труда; образовательно-профессиональная программа.

**Постанова проблеми.** Із кожним роком в Україні зростає конкурентна боротьба на ринку освітніх послуг. Провідні українські заклади вищої освіти (ЗВО) постійно удосконалюють наявні освітньо-професійні програми (ОПП) підготовки сучасних фахівців,

розширюють їх перелік, враховуючи потреби ринку праці. Зважаючи на розрив, який сьогодні утворився між об'єктивними умовами функціонування фармацевтичних компаній (ФК) на засадах ринкової економіки та їх соціоцентричною пацієнто-орієнтованою

природою, та враховуючи відставання практичної реалізації належної соціальної відповідальності ФК від потреб суспільства, особливої актуальності набуває проблема підготовки кваліфікованих менеджерів (управителів) із соціальної відповідальності для потреб фармації.

#### **Аналіз останніх досліджень і публікацій.**

Окремі аспекти управління соціально відповідальною діяльністю ФК розглянуті у працях О. П. Гудзенка, Б. П. Громова, Є. Г. Книша, А. А. Котвицької, З. М. Мнушко, А. С. Немченко, М. С. Пономаренка, В. М. Толочка, Н. О. Ткаченко та інших учених. Але, незважаючи на значний науковий внесок цих науковців, недостатньо опрацьованою залишається проблема підготовки фахівців у сфері управління соціальною відповідальністю з урахуванням специфіки фармацевтичної галузі і в умовах імплементації в Україні європейських норм щодо соціального захисту та соціального забезпечення населення.

**Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.** Сьогодні в усьому світі соціальна відповідальність розглядається як найбільш впливовий важіль забезпечення сталого соціально-економічного розвитку на макро- і на мікрорівнях економіки. Основні принципи соціально відповідальної діяльності визначені у міжнародному стандарті ISO 26000 «Керівництво із соціальної відповідальності» Тому в різних країнах менеджери із соціальної відповідальності є одними з найбільш затребуваних та високооплачуваних фахівців. Але поряд із цим сучасні роботодавці висувають значні вимоги до їх професійних та особистих компетентностей, які мають бути враховані під час підготовки зазначених фахівців.

**Формулювання цілей статті.** Метою дослідження є вивчення досвіду закладів вищої освіти з підготовки менеджерів із соціальної відповідальності; вивчення потреби ринку праці у менеджерах із соціальної відповідальності; на підставі визначених у попередніх дослідженнях вимог роботодавців до цих фахівців, обґрунтування інтегральної, загальних та фахових компетентностей менеджерів (управителів) із соціальної відповідальності, які створюють науково-методичні засади підготовки менеджерів із соціальної відповідальності згідно

з вимогами міжнародних стандартів для потреб фармацевтичної галузі.

**Викладення основного матеріалу дослідження.** Сьогодні в Україні проблема підготовки фахівців з управління соціально відповідальною діяльністю (СВД) підприємств залишається відкритою. Особливо гостро постає питання підготовки менеджерів із соціальної відповідальності для потреб фармації, що обумовлено існуванням специфічних аспектів управління цією діяльністю у ФК. Саме тому розробка освітньо-професійної програми (ОПП) для підготовки менеджерів із соціальної відповідальності для ФК є актуальною. Об'єктом дослідження є ОПП для підготовки менеджерів із соціальної відповідальності, які функціонують в Україні. Дослідження спрямовані на формування науково-практичних підходів до визначення кола компетентностей менеджера із соціальної відповідальності для ФК, що дозволить підвищити ефективність підготовки та підбору кандидатів на зазначені посади, завдяки чому підвищиться ефективність управління СВД у ФК, зміцниться їхня ділова репутація, імідж та підвищиться конкурентоспроможність як на українському, так і на світовому фармацевтичному ринках.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні фахових компетентностей менеджерів із соціальної відповідальності та у розробці проекту ОПП «Управління соціальною відповідальністю» для їх підготовки для потреб вітчизняної фармації.

Із метою визначення пропозицій роботодавців щодо вакансій на посаду менеджера із соціальної відповідальності обрано 10 Інтернет-сайтів, що входять до переліку найбільш популярних ресурсів з пошуку роботи [1]. За попереднім аналізом зручності пошуку і представленості вакансій для подальшого моніторингу нами обрано такі ресурси: <https://www.work.ua>, <https://rabota.ua>, <https://jobs.ua>, <https://hh.ua>, <https://www.superjob.ua>, <https://trud.ua>, <https://talent.ua>, <http://trudbox.com.ua>, <https://job.morion.ua>, <https://robotainua.com>.

Дослідження кількості вакансій на посаду менеджера із соціальної відповідальності показали, що інформація про них майже відсутня. Їх загальна кількість у 2019 році

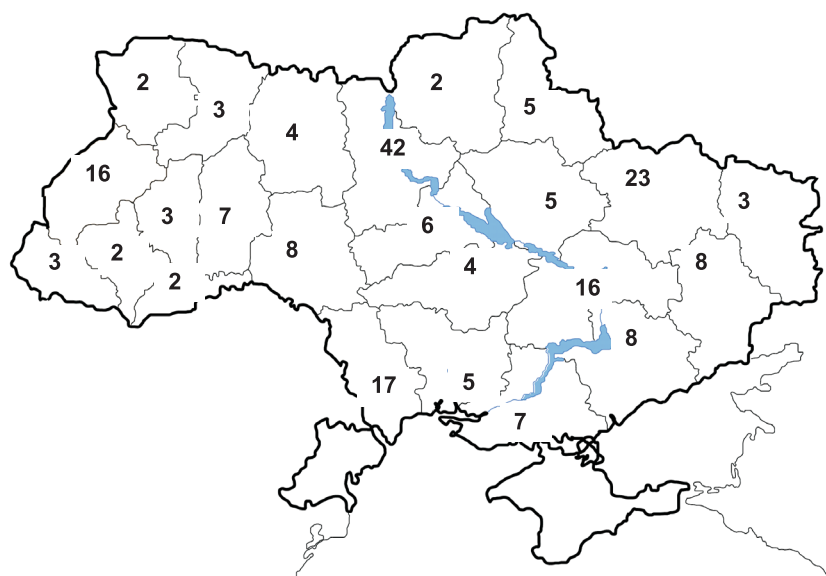


Рис. На мапі наведена кількість ЗВО, які здійснюють в Україні підготовку зі спеціальності 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня, за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти станом на 2019 р.

на вказаних вище сайтах не перевищувала 10 вакансій по всій Україні. Але цьому є пояснення і полягає воно не в тому, що в Україні такі фахівці не потрібні, а в тому, що більшість українських компаній на цю посаду призначають працівників із власної ж компанії, які досить тривалий час працюють у компанії, мають високий рівень лояльності до власного роботодавця та добре обізнані на специфіці роботи власної компанії. Вивчення фактичного складу персоналу вітчизняних ФК довело, що питаннями формування, управління та розвитку СВД у ФК сьогодні найчастіше займаються PR-менеджери, контент-менеджери, менеджери з розвитку, копірайтери, регіональні менеджери, менеджери з продажів та маркетологи (сумарна кількість вакансій за якими сягає декількох тисяч). Але слід мати на увазі, що сьогодні в Україні (згідно із Державним класифікатором професій ДК 003:2010 із змінами від 15.02.2019 р. [2]) існують такі посади працівників, які безпосередньо мають займатися питаннями соціальної відповідальності, а саме 1496 – менеджер (управитель) із соціальної та корпоративної відповідальності та 2412.2 – експерт із соціальної відповідальності. А з проаналізованих 904 вакансій у досліджуваних ФК лише 2,9 % вакансій стосуються потреби у спеціалістах з управління СВД. За оцінками закордонних

експертів агенції BLS, потреба у менеджерах із соціальної відповідальності у світі до 2024 р. зросте на 6 % [3].

Найчастіше у закордонних ФК аналогами цих посад є: the entry-level corporate social responsibility officer (службовець із корпоративної соціальної відповідальності початкового рівня), the assistant of corporate social responsibility officer (помічник службовця із корпоративної соціальної відповідальності), the corporate social responsibility specialist (фахівець із корпоративної соціальної відповідальності), the corporate social responsibility supervisor (супервайзер із корпоративної соціальної відповідальності), the corporate social responsibility manager (менеджер із корпоративної соціальної відповідальності), the senior corporate social responsibility manager (головний менеджер із корпоративної соціальної відповідальності). Тобто всі зазначені спеціальності є менеджерськими. Нами визначено, що загальна кількість ЗВО України, які здійснюють підготовку зі спеціальності 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня у 2019 р., за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти [4], та які потенційно можуть розпочинати підготовку за ОПП управління соціальною відповідальністю, дорівнює 201, з них у Харкові – 23 такі ЗВО (рис.). Але жоден ЗВО України у 2019 р.

не здійснював набір здобувачів вищої освіти за фахом «Управління соціальною відповідальністю». Нами проведений аналіз освітніх пропозицій ЗВО України у 2019 р. зі спеціальностей, в межах яких запропоновані ОПП, спрямовані на підготовку фахівців, які набувають окремих компетентностей з управління СВД. Результати наведено у табл. 1.

Отже, для задоволення потреби ринку праці у менеджерах із соціальної та корпоративної відповідальності необхідно у ЗВО започаткувати відповідні ОПП у межах спеціальності 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня.

Враховуючи потребу вітчизняної фармації у фахівця такого профілю, у Національному фармацевтичному університеті підготовлений проект ОПП «Управління соціальною відповідальністю», метою якої є формування здатності застосовувати набуті знання, уміння та навички з дисциплін загальної та професійної підготовки для вирішення типових завдань діяльності менеджера (управителя) із соціальної та корпоративної відповідальності на відповідній посаді, включаючи управління соціальною відповідальною діяльністю підприємств, зокрема і ФК; застосування сучасних методів та моделей управління соціальними програмами та соціальними проектами, забезпечення установами сталих партнерських відносин зі стейкхолдерами, формування соціальної (нефінансової) звітності, здійснення безперервного соціального моніторингу та соціального аудиту на підприємствах (в компаніях), формування бази для включення підприємства (компанії) до національних та галузевих рейтингів у сфері соціальної відповідальності для підвищення їх конкурентоспроможності та ділової репутації, а також здійснення науково-педагогічної діяльності.

Підготовка магістра із управління соціальною відповідальністю включає дослідницьку, планово-проектну, організаційну, управлінську, консультаційну, науково-дослідну та навчально-методичну функції, аналіз та діагностику діяльності підприємства (компанії), розробку та обґрунтування рекомендацій щодо вирішення проблем функціонування і соціально-економічного

розвитку підприємства (компанії), стратегічне бізнес-планування та контроль за результатами його упровадження, розробку та реалізацію програм з постійного підвищення професійного рівня персоналу та ін.

Згідно з Національною рамкою кваліфікацій [6], як системного і структурованого за компетентностями опису кваліфікаційних рівнів, магістр із соціальної відповідальності має восьмий кваліфікаційний рівень (табл. 2).

На підставі вивчення досвіду закордонних ЗВО у підготовці магістрів із соціальної відповідальності та дослідження вимог закордонних і вітчизняних роботодавців до посади менеджера із соціальної відповідальності у ФК на кафедрі управління та економіки підприємства НФаУ обґрунтовані інтегральна, загальні та фахові компетентності зазначеного фахівця (табл. 3).

Інтегральною компетентністю магістра із управління соціальною відповідальністю (менеджера із соціальної відповідальності) є здатність розв'язувати типові та складні спеціальні завдання та критично вирішувати практичні проблеми у професійній діяльності менеджера із соціальної відповідальності та на межі предметних галузей із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, професійно орієнтованих управлінських та соціально-економічних наук, упроваджувати дослідницьку та/або інноваційну діяльність, формулювати судження в умовах недостатньої або обмеженої інформації та суперечливих вимог; приймати рішення у складних непередбачуваних умовах, що потребують інтеграції знань, застосування новітніх підходів та прогнозування; зрозуміло і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та нефахової аудиторії.

Обов'язковими компонентами (обов'язковими навчальними дисциплінами) проекту ОПП «Управління соціальною відповідальністю», які враховують вимоги Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня, затвердженого 10.07.2019 р. [7] є: «Соціальна відповідальність», «Соціальний менеджмент», «Корпоративна культура та етика бізнесу», «Конкурентоспроможність підприємства»,

Таблиця 1

**АНАЛІЗ ОСВІТНІХ ПРОПОЗИЦІЙ ЗВО УКРАЇНИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 231 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА», 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА», 073 «МЕНЕДЖМЕНТ», 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) ТА ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ, ЯКІ ГОТУЮТЬ ФАХІВЦІВ ЗА ОКРЕМИМИ АСПЕКТАМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ (ЗА ДАНИМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, 2019 р.)**

Місто	ЗВО	Освітня програма	Форми навчання	Термін навчання, денна форма навчання / заочна форма навчання	Вартість навчання, грн на рік денна форма навчання / заочна форма навчання	Ліцензійний обсяг, денна форма навчання / заочна форма навчання	Наявність бюджетних місць	Джерело інформації стосовно вартості навчання
Київ	ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»	*Управління міжнародними соціальними проектами і програмами	Денна бакалавр / Денна магістр / Заочна бакалавр / Заочна магістр	3 р. 10 міс. / 1 р. 6 міс. / 3 р. 10 міс. / 1 р. 6 міс.	Не зазначена	25 / 10 / 25 / 10	-	<a href="http://ist.uu.edu.ua/">http://ist.uu.edu.ua/</a>
		** Інформаційно-аналітична діяльність у сфері реклами і зв'язків із громадськістю	Денна магістр / Заочна магістр	1 р. 6 міс. / 1 р. 6 міс.	Не зазначена	10 / 10	-	<a href="http://ist.uu.edu.ua/">http://ist.uu.edu.ua/</a>
Київ	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	***Експертний менеджмент репутаційного консалтингу	- / Заочна магістр	- / 1 р. 6 міс.	- / 24500	- / 10	-	<a href="https://nakkim.edu.ua/">https://nakkim.edu.ua/</a>
Київ	ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»	****Облік і корпоративна відповідальність	- / Заочна магістр	- / 1 р. 9 міс.	- / 19500	- / 10	-	<a href="https://kneu.edu.ua/">https://kneu.edu.ua/</a>

Примітка: \* – 231 «Соціальна робота»; \*\* – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; \*\*\* – 073 «Менеджмент»; \*\*\*\* – 071 «Облік і оподаткування».

Таблиця 2

**РІВНІ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ**

Рівень освіти	Рівень Національної рамки кваліфікацій	Компетентності особи
Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Восьмий рівень	Здатність особи розв'язувати складні завдання і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Таблиця 3

**ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРА ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Загальні компетентності (ЗК)	Фахові компетентності (ФК)
<p>ЗК 1. Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами</p> <p>ЗК 3. Здатність виявляти лідерські навички, мотивувати людей та працювати в команді</p> <p>ЗК 4. Здатність здійснювати професійні і наукові комунікації, зокрема й іноземною мовою</p> <p>ЗК 5. Здатність до науково-дослідницької й інноваційної діяльності</p> <p>ЗК 6. Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань та принципів академічної доброчесності</p> <p>ЗК 7. Здатність проводити дослідження та презентувати результати</p>	<p>ФК 1. Здатність використовувати знання нормативно-правової бази України та інших країн світу у сфері соціально відповідальної діяльності підприємств (компаній) та застосовувати знання міжнародних стандартів, які регламентують корпоративну соціальну відповідальність</p> <p>ФК 2. Здатність формувати ефективну систему партнерських відносин зі стейкхолдерами, виявляти напрямки взаємовигідного співробітництва, координувати діяльність підприємства (компанії) зі стейкхолдерами на засадах партнерської взаємодії і вимог менеджменту якості</p> <p>ФК 3. Здатність управляти соціальними інвестиціями, оцінювати їх ефективність та застосовувати знання основ бюджетування</p> <p>ФК 4. Здатність управляти ініціативними соціальними проектами та програмами і залучати підприємство (компанію) до участі у регіональних та національних соціальних проектах</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати знання екологічного менеджменту</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати інструменти та технології інноваційного менеджменту для забезпечення ефективності СВД</p> <p>ФК 7. Здатність формувати та управляти стратегією соціально-економічного розвитку підприємства (компанії), прогнозувати тенденції соціально-економічного розвитку з урахуванням підходів ризик-менеджменту</p> <p>ФК 8. Здатність застосовувати технології івент-менеджменту та організувати PR-заходи для підвищення репутації підприємства (компанії) як соціально відповідального суб'єкта ринкових відносин</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для системного дослідження й управління соціально-економічними процесами на підприємстві (в компанії)</p> <p>ФК 10. Здатність проводити соціальний моніторинг та соціальний аудит на підприємстві (в компанії)</p> <p>ФК 11. Здатність застосовувати технології бренд-менеджменту для забезпечення конкурентоспроможності підприємства (компанії)</p> <p>ФК 12. Здатність складати та оприлюднювати соціальну звітність для підвищення ділового іміджу підприємства (компанії)</p> <p>ФК 13. Здатність застосовувати знання технологій рейтингування для підвищення соціально відповідального статусу підприємства (компанії)</p> <p>ФК 14. Здатність управляти комунікаціями та конфліктами, а також застосовувати навички нетворкінгу, тайм-менеджменту, тимбілдингу, мотиваційного менеджменту та управління персоналом для формування ефективної корпоративної культури</p> <p>ФК 15. Здатність застосовувати знання ділового етикету та підтримувати корпоративний етичний кодекс</p> <p>ФК 16. Здатність проводити науково-дослідницьку та науково-педагогічну діяльність, здатність навчати персонал, консультувати, викладати дисципліни економіко-управлінського спрямування</p>

«Управління персоналом», «Стратегічний та фінансовий менеджмент», «Управління проектами», «Соціальний аудит», «Інноваційний менеджмент», «Методологія і організація наукових досліджень та інтелектуальна власність», «Міжнародне приватне право», «Інформаційні системи і технології». Варіативними компонентами (варіативними навчальними дисциплінами) проекту ОПП «Управління соціальною відповідальністю», розробленого фахівцями НФаУ, є: «Паблік рилейшенз», «Маркетинговий менеджмент», «Міжнародні стандарти», «Екологічний менеджмент», «Ризик-менеджмент», «Управління соціально-економічною безпекою фармацевтичного підприємства», «Корпоративне управління», «Міжнародний менеджмент», «Фармацевтичне право», «Трудове право».

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Обґрунтована актуальність підготовки фахівців з управління соціальною відповідальністю для потреб фармації з урахуванням соціальної значущості галузі і в умовах

імплементції Україною європейських норм щодо соціального захисту і соціального забезпечення населення. Визначена мета і система освітніх компонент за ОПП «Управління соціальною відповідальністю» другого (магістерського) рівня підготовки. На підставі вивчення чинного національного законодавства та зіставлення його із вимогами вітчизняних та закордонних роботодавців до посади менеджера із соціальної відповідальності у ФК сформовано перелік його фахових компетентностей, що створює основу для подальшого проектування посадової інструкції зазначеного фахівця у ФК. У проекті ОПП «Управління соціальною відповідальністю» сформований перелік обов'язкових компонент (обов'язкових навчальних дисциплін) та варіативних компонент (варіативних навчальних дисциплін), який є підґрунтям для розробки проекту навчального плану для підготовки менеджерів із соціальною відповідальністю у ЗВО фармацевтичного (медичного) профілю.

**Конфлікт інтересів:** відсутній.

#### Перелік використаних джерел інформації

1. Лучшие сайты по поиску работы в Украине 2019 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://1sell.com.ua/Blog/News/39/%D0%9B%D1%83%D1%87%D1%88%D0%B8%D0%B5-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%8B-%D0%BF%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83-%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%8B-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B5-2019> (дата обращения: 01.11.2019).
2. Національний класифікатор професій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/dovidnik/klasifikator-profesiy/rozdil-1-zakonodavtsi-vishchi-derzhavni-sluzhbovtsi-kerivniki-menedzheri-upraviteli/> (дата звернення: 01.11.2019).
3. Corporate Social Responsibility Programs and Career Options [Internet]. – Available at: <https://www.villanovau.com/resources/public-administration/corporate-social-responsibility-jobs/#.W2AY-dIz-bIV> (Accessed: 01.11.2019).
4. Єдина державна електронна бази з питань освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vstup.edbo.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2019).
5. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 27.08.2019).
6. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення: 27.08.2019).
7. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf> (дата звернення: 27.08.2019).
8. Черкашина, А. В. Дослідження сучасного стану соціальної відповідальності найбільших аптечних мереж міста Харкова / А. В. Черкашина, А. А. Котвицька // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2014. – № 3. – С. 36-42.
9. Толочко, В. М. Посилення соціальної відповідальності в діяльності аптечних закладів України / В. М. Толочко, М. В. Зарічкова // Соціальна фармація : стан, проблеми та перспективи : міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 17–20 бер. 2014 р. – Х. : НФаУ, 2014. – С. 128-132.



## References

1. *Luchshye saity po poysku raboty v Ukraine 2019*. Available at: <https://1sell.com.ua/Blog/News/39/%D0%9B%D1%83%D1%87%D1%88%D0%B8%D0%B5-%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%8B-%D0%BF%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83-%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%8B-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B5-2019> (Accessed: 16.04.2019).
2. *Natsionalnyi klasyfikator profesii Ukrainy*. Available at: <https://buhgalter.com.ua/dovidnik/klasifikator-profesiy/rozdil-1-zakonodavtsi-vishchi-derzhavni-sluzhbovtsi-kerivniki-menedzheri-upraviteli/> (Accessed: 17.02.2019).
3. *Corporate Social Responsibility Programs and Career Options*. Available at: <https://www.villanovau.com/resources/public-administration/corporate-social-responsibility-jobs/#.W2AY-dIzbIV> (Accessed: 14.06.2019).
4. *Yedyna derzhavna elektronna bazy z pytan osvity*. Available at: <https://vstup.edbo.gov.ua/> (Accessed: 13.04.2019).
5. *Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu"*. *zakon3.rada.gov.ua*. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Accessed: 20.11.2014).
6. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Natsionalna ramka kvalifikatsii" vid 23 lystopada 2011 No. 1341*. *zakon3.rada.gov.ua*. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (Accessed: 20.11.2014).
7. *Standart vyshchoi osvity zi spetsialnosti 073 "Menedzhment" druhooho (mahisterskoho) rivnia*. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf> (Accessed: 12.07.2019).
8. Cherkashyna, A. V., Kotvitska, A. A. (2014). *Upravlinnia, ekonomika ta zabezpechennia yakosti v farmatsii*, 3, 36-42.
9. Tolochko, V. M., Zarichkova, M. V. (2014). Proceeding from Sotsialna farmatsiia: stan, problemy ta perspektyvy: *mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf., (17-20 ber. 2014 r.)* (pp. 128-132). Kharkiv: NFaU.

### Відомості про авторів:

**Братішко Ю. С.**, кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри управління та економіки підприємства, Національний фармацевтичний університет (<https://orcid.org/0000-0002-3831-8722>). E-mail: bratishko@i.ua

**Посилкіна О. В.**, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувачка кафедри управління та економіки підприємства, Національний фармацевтичний університет (<http://orcid.org/0000-0003-4529-4332>). E-mail: o.posilkina@gmail.com

### Information about authors:

**Bratishko Yu. S.**, Candidate of Pharmacy (Ph.D.), associate professor of the Department of Management and Economy of Enterprise, National University of Pharmacy (<https://orcid.org/0000-0002-3831-8722>). E-mail: bratishko@i.ua

**Posilkina O. V.**, Doctor of Pharmacy (Dr. habil.), professor, head of the Department of Management and Economy of Enterprise, National University of Pharmacy (<http://orcid.org/0000-0003-4529-4332>). E-mail: o.posilkina@gmail.com

### Сведения об авторах:

**Братішко Ю. С.**, кандидат фармацевтических наук, доцент кафедры управления и экономики предприятия, Национальный фармацевтический университет (<https://orcid.org/0000-0002-3831-8722>). E-mail: bratishko@i.ua

**Посылкина О. В.**, доктор фармацевтических наук, профессор, заведующая кафедры управления и экономики предприятия, Национальный фармацевтический университет (<http://orcid.org/0000-0003-4529-4332>). E-mail: o.posilkina@gmail.com

Надійшла до редакції 10.09.2019 р.